

CRNA GORA
S K U P Š T I N A
Odbor za ljudska prava i slobode
Br. 00-63-8/14-
Podgorica, 29.12.2014.

INFORMACIJA
SA SASTANKA PREDsjedNIKA ODBORA ZA LJUDSKA PRAVA I SLOBODE,
DR HALILA DUKOVIĆA SA IZVRŠNIM DIREKTOROM NVO „LGBT FORUM
PROGRES“, STEVANOM MILIVOJEVIĆEM,
održanog 22.decembra 2014. godine

Predsjednik Odbora za ljudska prava i slobode dr Halil Duković sastao se sa izvršnim direktorom NVO „LGBT Forum Progres“, Stevanom Milivojevićem, 22. decembra 2014. godine u Skupštini Crne Gore. Sastanak je organizovan na zahtjev Stevana Milivojevića.

Izvršni direktor NVO „LGBT Forum Progres“, Stevan Milivojević je podsjetio na događaje tokom Konferencije povodom obilježavanja Međunarodnog dana ljudskih prava, 10. decembra, i naglasio da je njihov performans bio upućen isključivo Instituciji Zaštitnika ljudskih prava i sloboda, a nikako Skupštini Crne Gore. On je izjavio da je Institucija Ombudsmana izgubila partnerski odnos koji je imala sa nevladinim organizacijama i ukazao na dug vremenski period koji je potreban da bi se dobio odgovor na pritužbe koje ova organizacija šalje Ombudsmanu. Stevan Milivojević je podsjetio na sučeljavanje prilikom usvajanja Izvještaja o radu Zaštitnika ljudskih prava i sloboda Crne Gore za 2013. godinu i izrazio žaljenje zbog njegovog usvajanja jer su vidljivi problemi na koje je „LGBT Forum Progres“ konstantno ukazivao. Pritužba koju su uputili protiv zamjenice Zaštitnika ljudskih prava i sloboda, Nevenke Stanković je formalno zavedena ali nije pomenuta u Izvještaju o radu Zaštitnika niti je dobijen odgovor na nju. Predstavnici NVO „LGBT Forum Progres“ su bili pozvani od strane Zaštitnika ljudskih prava i sloboda da razgovaraju na tu temu, međutim, oni su od Zaštitnika zahtjevali da se na pritužbu odgovori zvaničnim putem. Preventivno su djelovali prije podnošenja pritužbe, ali, nakon što je zamjenica Ombudsmana, Nevenka Stanković, istrajala sa homofobičnim izjavama, uputili su pritužbu. Ombudsman Baković je ovu nevladinu organizaciju ocijenio kao neprofesionalnu, koja ne podnosi pritužbe. Stevan Milivojević je podsjetio na izjave u medijima, koje su mu zasmetale, a u kojima se navodi da su njihova saopštenja prouzrokovana ličnim razlozima, naglasivši da Ombudsmana van posla ne poznaje. Nakon pomenutih izjava, Milivojević je tražio prijem kod Ombudsmana, ali je njegov zahtjev odbijen, uz navode da je Ombudsman, na kraju godine prezauzet. Činjenicu da Ombudsman tvrdi da je njegova Institucija finansijski nezavisna, a da se svake godine u budžet vrati u prosjeku 100.000 eura vidi kao kontradiktornu. Podsjetio da je javni konkurs za zamjenike Zaštitnika ljudskih prava i sloboda raspisan tek nakon navoda na tu temu u Izvještaju Evropske komisije o napretku Crne Gore za 2014. godinu. Zapitao se da li uvijek mora neki međunarodni partner da reaguje da bi nešto bilo urađeno. Pojasnio je da je protest NVO „LGBT Forum Progres“ proizašao iz gnijeva njihove zajednice zbog nepostupanja i uputio izvinjenje zbog neprijatnosti koje je prouzrokovao njihov performans. Stevan Milivojević je naglasio da smatra da je bilo izuzetno važno da se javnost upozna sa problemom sa kojim pokušavaju da se bore prethodnih godinu dana. Izrazio je nadu da predsjednik Odbora za ljudska prava i slobode neće shvatiti da je njegovo gostoprimstvo zloupotrijebljeno.

Predsjednik Odbora za ljudska prava i slobode dr Halil Duković je poželio dobrodošlicu izvršnom direktoru NVO „LGBT Forum Progres“, uz podsjećanje da se ovaj Odbor bavi zaštitom prava svih građana, a da su mu prioritet ugrožene grupe. Izrazio je uvjerenje da je do sada postojala vrlo dobra saradnja sa ovom organizacijom i nadu da će se sa takva saradnja nastaviti. Povodom performansa na Konferenciji povodom Međunarodnog dana ljudskih prava, dr Halil Duković je saopštio da svako ima pravo da protestuje i da iznese svoje neslaganje i nezadovoljstvo, uz komentar da je, ipak, bio iznenađen ovim performansom. Odbor za ljudska prava i slobode je takođe iskazao određena neslaganja sa načinom rada Institucije Ombudsmana, a njegov rad su kritikovale i međunarodne institucije, pogotovo Evropska komisija. Predsjednik Duković je saopštio da se u Crnoj Gori građani suočavaju sa homofobijom, ali da se zapaža određeni napredak. Crnogorsko društvo je specifično i mora se voditi računa da se društvo ne iritira isuviše, jer se na taj način može stvoriti kontraefekat. Odbor za ljudska prava i slobode je oduvijek imao dobru saradnju sa svim organizacijama, pogotovo onima koje se bore za prava diskriminiranih grupa, a tako će biti i ubuduće. Imajući u vidu da predsjednik Odbora, dr Halil Duković uvažava NVO „LGBT Forum Progres“, smatrao je da je trebalo da bude upozoren prije održavanja performansa.

Izvršni direktor NVO „LGBT Forum Progres“, Stevan Milivojević je pojasnio da se pribojavao negativne reakcije i dodao da je održavanje performansa upravo na Međunarodni dan ljudskih prava imalo simbolično značenje. Imajući u vidu da je Institucija Ombudsmana bila prva koja je postavila zastavu duginih boja ispred svoje institucije, Stevan Milivojević ne razumije razlog promjene u njihovom stavu i odnosu. Ombudsman je više puta pozivan na sastanke, kako bi se riješio problem zastoja u komunikaciji, ali se nijednom nije odazvao pozivu. Broj pritužbi koje godišnje pristižu Instituciji Ombudsmana je izuzetno mali u odnosu na broj zapošljenih, a NVO „LGBT Forum Progres“ u arhivi ima oko 400 slučajeva, kojima se bave sa ograničenim kapacitetima. Tokom vikenda se dogodio još jedan napad na LGBTIQ Socijalni centar, a Ombudsman nije reagovao povodom njega. Milivojević je iskoristio priliku da pozove članove Odbora za ljudska prava i slobode da posjete Centar i upoznaju se sa njegovim aktivnostima. Od njegovog otvaranja, LGBTIQ Socijalni centar je napadnut 25 puta, a svi slučajevi su prijavljeni policiji ili su se desili u prisustvu policije. Opasnost od napada obeshrabruje zajednicu da posjećuje jedino mjesto koje je namijenjeno razvoju socijalnog života LGBTIQ osoba. Nijedan slučaj napada nije zaključen, a posjetioci Centra strepe kada će se neki napad ponovo desiti, dok neki od njih prestaju da ga posjećuju zbog straha po svoju sigurnost. Osim ovih napada, bilo je i više napada na aktiviste, a u slučajevima u kojima su pronađeni počinioci, isti su prekršajno gonjeni. Na samog Stevana Milivojevića, izvršnog direktora NVO „LGBT Forum Progres“, je bilo 19 napada. On je istakao da je ovoj organizaciji izuzetno teško da nastavi svoje funkcionisanje. Predložio je predsjedniku Odbora za ljudska prava i slobode mogućnost da se Odbor uključi u ovo pitanje, nekim znakom podrške, kao što je javno saopštenje kojem bi se apelovalo na policiju i tužilaštvo da se makar pokuša da se riješi neki slučaj napada. Zbog mišljenja da je policija zakazala u svom poslu, NVO „LGBT Forum Progres“ je suspendovala Memorandum o saradnji i razumijevanju sa Upravom policije. Stevan Milivojević je mišljenja da ovaj Memorandum nije shvaćen ozbiljno niti stavljen u funkciju.

Predsjednik Odbora za ljudska prava i slobode dr Halil Duković je pokazao razumijevanje za teret sa kojim se nosi NVO „LGBT Forum Progres“ i iznio mišljenje da se neke institucije još uvijek uče svom poslu i da im treba pomoći u tome, afirmisati ih, ujedno upozoravajući ih na napravljene propuste. Stevan Milivojević se nadovezao komentarom da je njegova organizacija nakon svakog riješenog slučaja napada javno pohvalila rad policije.

Predsjednik Duković je istakao da se na rješavanju problema mora raditi zajednički. Treba biti umjeren, ali poslati ubjedljivu poruku. Skupština i njeni odbori do sada nisu imali praksu da daju javna saopštenja i uvođenje te prakse bi bilo neuobičajno. Predsjednik Odbora je obećao podršku ovog Odbora kroz njegove aktivnosti koje su upućene ka promociji i zaštiti ljudskih prava. Neophodna je bolja implementacija zakona i promjena svijesti ljudi.

NVO „LGBT Forum Progres“ radi na obukama tužilaca i nezavisnim analizama prethodnih slučajeva. To će poslužiti kao baza za budući rad za treninge. Iako je Izmenama i dopunama Krivičnog zakonika od 31. jula 2013. godine propisana Posebna okolnost za odmjeraivanje kazne za krivično djelo učinjeno iz mržnje, ta odredba još uvijek nije stavljena u funkciju. Stevan Milivojević je naveo primjer da je njega ista osoba napadala pet puta, i da je samo prekršajno gonjena.

Predsjednik Odbora dr Halil Duković je kazao da su u Crnoj Gori donešeni dobri zakoni, koji su usklađeni sa evropskim zakonodavstvom, ali postoji problem mentaliteta. Činjenica je da postoji poboljšanje situacije. Milivojeviću je savjetovao da se ne kriju i da se što više eksponiraju, kako bi bili prihvaćeni u društvu. Predstoji zajednička borba na tom polju.

Stevan Milivojević je istakao da treba spriječiti pojavu da institucije koje bi trebalo da im budu najveći partneri, postaju neprijatelji. Pojasnio je da je LGBTIQ Socijalni centar jedan kulturni centar u kojem se organizuje tematske večeri u saradnji sa Ministarstvom i drugim partnerima i da ovaj Centar može biti koristan svima. Posjetioci koji nisu pripadnici LGBT populacije su ključni kao saveznici u borbi za promjenu mentaliteta.

Milivojević se zahvalio predsjedniku Dukoviću na pruženoj podršci. Kao ironičan, naveo je podatak da ga je kontakt iz policije pitao da li NVO „LGBT Forum Progres“ posjeduje arhivu 25 slučajeva napada. Na samom kraju sastanka, Stevan Milivojević je saopštio da posjeduje podršku porodice i prijatelja i zaključio da mu to daje snagu da bude aktivista za prava LGBT populacije.

Predsjednik Duković je zaključio sastanak napomenom da je Odbor za ljudska prava i slobode uvijek otvoren za saradnju.

SEKRETAR ODBORA
Slava Burić

PREDSJEDNIK ODBORA
dr Halil Duković